

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№21 (133)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
9 жовтня '20

Субсидії: що змінилось

Змінилися правила надання субсидій.

Одержувачам допомоги доведеться оплачувати компослуги в розмірі 20% від доходів сім'ї, а не 15%, як було раніше. Норма про сплату 20% від доходів сім'ї діятиме з 1 числа місяця, який настане після скасування карантину в країні. Якщо карантин скасують в грудні, то платити 20% доходів потрібно буде з 1 січня. Всім домогосподарствам, які отримували субсидію у опалювальному сезоні 2019 – 2020 років, субсидію перепризначають автоматично.

Мають право на отримання допомоги ті, кого звільнено з роботи під час карантину і хто перебуває на обліку у службі зайнятості. При оформленні субсидії враховують: зарплату всіх працюючих членів сім'ї, стипендію, допомогу по безробіттю, грошові перекази з-за кордону, виплати фондів соцстрахування, задекларовані доходи, доходи фізосіб-підприємців. Для жителів сіл враховують і доходи від реалізації молока (30% доходів).

До сукупного доходу сім'ї не вносять: суму, яка виплачується одноразово при народженні і усиновленні дитини держдопомогою дітям-сиротам; аліменти; компенсацію в рамках послуги «муніципальна няня»; соцдопомогу з надбавкою на догляд за дитиною з інвалідністю I групи підгрупи А.

Продовжено мораторій

Президент України Володимир Зеленський підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо мораторію на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті».

Згідно з документом, дія мораторію продовжується до 21 квітня 2021 року та встановлюється заборона на примусове стягнення майна (майнових прав), якщо воно використовується як місце постійного проживання позичальника або є об'єктом незавершеного житлового будівництва.

Зазначається, що мораторій продовжено з огляду на ситуацію, у яку потрапили позичальники через знецінення національної валюти з 2008 року, та, як наслідок, неможливість сплачувати кредити в іноземній валюті за поточним валютним курсом.

Законом також встановлюється заборона на примусове стягнення іншого майна (майнових прав) за договорами іпотеки з осіб, які мають зобов'язання за кредитами, наданими їм в іноземній валюті та заборона кредитним установам відступати на користь іншої особи свої права вимоги до позичальника.

Коронавірус – це серйозно

Люди, які перехворіли на Covid-19, довго відновлюються. Саме тому їм легко підхопити інші віруси, вважають лікарі і радять робити дихальні вправи та

легкі фізичні навантаження, аби відновити роботу легень. Також варто після одужання перевірити судинну систему й подбати про загальний аналіз крові.

Поліція посилює режим роботи

На час місцевих виборів в країні буде залучено тисячі правоохоронців й авіаційні підрозділи. Про це повідомляє прес-служба МВС.

Посилений режим роботи поліції введуть для забезпечення неупередженого контролю за дотриманням законодавства всіма учасниками виборчого процесу. Всього задіють близько 140 ти-

сяч правоохоронців і авіацію (літаки і гвинтокрили). Відзначають, що через пандемію в країні в регіонах створюють резервні групи правоохоронців Нацполіції, курсантів і поліцейських з обласних управлінь. Весь особовий склад поліції працюватиме в посиленому варіанті службової діяльності з 12 жовтня до 1 листопада.

Палали городи

Це сталося нещодавно пізною вечора в Обознівці. На одному з городів зайнялися залишки рослинності, вогонь перекинувся на сусідню ділянку.

Тим часом обознівською вулицею Польовою проїздила пожежна машина – прямувала в Грузьке за викликом. Помітивши вогонь на городі, рятувальники звернули туди. Загасивши полум'я, вони поїхали в Грузьке.

Жителька Обознівки, на городі якої це сталося, припускає, що причина займання – чийсь пустощі з вогнем. Коли палав її город, вона вже спала. А якби пожежники не проїздили повз? У неї ж у садку – і сухі дерева.

Тепер – з швидкісним інтернетом

У Володимирівку проведено оптико-волоконний кабель, який забезпечує швидке з'єднання з інтернетом. Про це подбало АТ «Кіровоградське рудоуправління».

Швидкісного інтернету в селі чекали давно. Насамперед він потрібен лікарській амбулаторії, яка поки що користується радіоінтернетом. У планах адміністрації АТ «Кіровоградське рудоуправління» на найближчий час – підвести кабель до цього закладу.

– Ми в амбулаторії замучилися через повільність радіоінтернету, – каже сімейний лікар Ірина Пенкіна. – Виникають затримки в оформленні декларацій.

Лікарка рада звістці про те, що найближчим часом амбулаторія матиме швидкий доступ до інтернету.

В адміністрації АТ «Кіровоградське рудоуправління» зазначають, що якісним інтернетом забезпечать й інші заклади соціальної сфери Володимирівки.

Тим часом працівники АТ «Кіровоградське рудоуправління»

прокладають кабелі в приватні помешкання жителів Володимирівки. Дехто попросив завести кабель через горище, і монтери виконали це побажання.

Урожай зібрали – майданчики обладнали

Сільгосптовариство «Ніка» (керівники Микола та Лариса Онули) завершило збирання врожаю пізніх культур на основній частині площ, орендованих в жителів Обознівки і Катеринівки. А днями поряд з Катеринівською лікарською амбулаторією його працівники обладнали дитячий та спортивний майданчики.

– Запрошуємо дітей в неділю на свято, в якому візьмуть участь аніматори, – каже депутат Катеринівської сільської ради Альона Коваленко. – Пригощатимемо солодощами та чаєм з найбільшого в нашій області самовара.

Початок свята о 12 годині.

Альона Коваленко обіцяє, що буде весело, але просить не забувати про маски та дотримання норм перебування в громадських місцях.

Цвага – конкурс!

Чий борщ найсмачніший?

Культура приготування українського борщу увійде до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини країни. Таке рішення прийнято на засіданні Експертної ради з питань нематеріальної культурної спадщини, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

«За підсумками засідання Експертна рада рекомендувала Мінкультури включити в Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини 5 елементів, серед яких – «Культура приготування українського борщу»,

– йдеться в повідомленні прес-служби міністерства.

В громадській організації «Інститут культури України» зазначають, що це вперше до Національного переліку включено загальноукраїнський елемент, а не регіональний.

«Наша громада» запрошує читачів до конкурсу на кращий рецепт борщу. Надсилайте до редакції рецепти борщу, який ви готуєте. Не зайвими будуть фото та розкриття «секретів». На переможця чекає цінний приз.

Нарешті весь Хутір – з водою

Людство давно переконалося, що без води – і ні сюди, і ні туди. Але одна справа – вода з крана на твоєму обійсті, й інша – коли по неї треба ходити за кілька сотень метрів. Як це робить мешканка Хутора, віддаленої частини Обознівки, Лідія Іванівна Ткаченко.

Вона вже років з двадцять хазяйнує в садібі, що колись належала її дідові Сидору та бабі Паші по материній лінії. Тримає живність, щоб і собі було чим харчуватися, й рідним допомагати, зокрема внукам. До речі, один з них ще хлопчина, а вже відомий своїми спортивними досягненнями не тільки в селищі Новому, де живе, а й далі. Лідія Іванівна навіть знає, як називається той вид спорту, яким він захоплюється, – бейсбол.

– Для гусей чи іншої живності води треба багато, а хіба ж ти її наносишся, якщо криниця бог знає де. Метрів двісті до неї буде. А ще ж треба й прати, і їсти готувати, – розповідає жінка.

При цьому не відчувається, що вона скаржиться. І на те є підстава: нарешті й до їхнього кутка прокладено водопровід. Постаралися робітники комунального підприємства Катеринівської сільської ради "Обрій".

– Ось, – вказує жінка на ще свіжу траншею біля своїх воріт, – залишилися протягнути трубу в двір, та завадив великий дощ.

Вона чекає пенсії, щоб придбати крани, інші необхідні речі.

Питання постачання води на Хутір намагалися вирішити ще до утворення об'єднаної територіальної громади. Обознівська сільська рада витратила близько мільйона гривень, але спромоглася прокласти водопровід лише частково. Та й працював він не так, як обіцяли проєктвальники. Згідно з "нарисованою" ними схемою, одна свердловина з невідомим балансом води мала забезпечувати аж два села – Обознівку з Хутором і Катеринівку.

– Ми ще тоді говорили, що ця схема не спрацює, що для її нормального функціонування треба встановити шість-вісім водонапірних башт, і пропонували інший варіант – постачати воду автономними ділянками, – каже генеральний директор АТ "Кіровоградське рудоуправління" Володимир Кухта.

"Автономними ділянками" – це озна-

чає качати воду з додаткових свердловин. Зрештою так і сталося. Рудоуправління своїм коштом пробурило дві свердловини, а для подачі води задіяли раніше прокладений водогін, який нещодавно подовжили за гроші сільської ради в цілому майже на 900 метрів.

– Жителі Хутора за воду не платять, – уточнює Володимир Валентинович. – За електроенергію, що її споживають водозабірні насоси, – теж, це робить наше підприємство.

Про таку пільгу можуть тільки мріяти в інших населених пунктах, однак має вона й недолік – якщо вода безплатна, то нею можна користуватися необмежено.

– Я живу на вулиці Мирній, – каже продавщиця хутірського продуктового кіоску Ганна Завіна, – і влітку, коли на нижній вулиці поливають городи, ми через слаб-

кий тиск у мережі не можемо пральну машину увімкнути. Цього не було б, якби витрощання води контролювалося лічильниками.

– З такою ж проблемою зіткнулися й жителі Лісного, де за два роки прокладено водогін на всіх трьох вулицях, – каже Володимир Кухта. – Вони зрозуміли, що треба встановлювати лічильники, й зараз це роблять.

Жителі Хутора, з якими випало поспілкуватися, задоволені тим, що тепер можуть користуватися водою з водопроводу. Це значно полегшує їхнє життя, робить його комфортним.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

З Молдавії, Бессарабії, Прикарпаття...

Упродовж кількох десятиліть Юрій Єпур писав історію Грузького, черпаючи інформацію в архівах у Кіровограді, Києві, Ленінграді, а видати її книжкою не зміг – не знайшлося грошей. Пропонуємо увазі читачів «Нашої громади» розділ праці Юрія Семеновича, вже покійного, де йдеться про заснування Грузького та про те, як його перші жителі чумакували.

У грудні 1751 року в Санкт-Петербурзі відбулося надзвичайне засідання Сенату, на якому імператриця Єлизавета виступила з проєктом заселення і укріплення території від Новомиргорода до Таврії і від Інгульця до Південного Бугу.

6 січня 1752 року Єлизавета видає указ про заснування військових поселень на річках Грузькій, Сугоклеї, Аджамці, а 11 січня дано розпорядження про спорудження фортеці між цими поселеннями.

Навесні того ж року почалося заселення цієї території молдаванами (з Молдавії, Бессарабії і Прикарпаття), українцями (з Черкащини, Полтавщини, Уманщини), росіянами (з Курщини, Белгородщини, Дону). Поселенці, крім землі, яка передавалася їм у вічне користування («кожному чину по пропорції»), одержували від держави допомогу грішми, хлібом, тяглом і мали право брати будівельну деревину з казенних дач у Чорному лісі. Перші жителі Грузького їздили волами по дереву в Чорний ліс біля Федвара (тепер – Підлісне). Їхніми житлами були хати-понори (землянки). На дві третини понори знаходилися в землі. Ставилися дерев'яні опори, перепліталися очеретом і хмизом, обмазувалися глиною. Долівка і стеля – також очеретяні, обмазані глиною. Покривля – односильна. У кутку землянки – піч і лежанка, над землею – два віконця, двері з дерева та очерету.

Перший час жити тут було тяжко. «Всі ми, поселенці, – писав пізніше один з них, – в той перший рік натерпілися багато горя. Користувалися ми диким часником, цибулею, різними травами, поки не завели своїх городів, жили на сухарях та воді».

1758 року поселенці починають будувати хати-мазанки на дві половини (з дерева, хмизу, очерету, глини), обробляти городи, обзаводяться худобою. Кожен господар мав наділ до 2 десятин біля хати, ще 5 – 8 десятин – в степу. Головне знаряддя обробітки землі – плуг із залізним лемешем, у який запрягали волів. Водночас поселенці брали участь у будівництві фортеці Єлисавети.

Заселення Грузького проходило двома формами: вулична (I і V райони) і безсистемно скупчена (II, III, IV райони). Вихідці з Молдавії і Бессарабії селилися понад балкою (I район), вихідці з Прикарпаття – понад річкою Грузькою (II і V райони), вихідці з інших частин України – на підвищеннях (III, IV, VI райони). Заселення тривало 10 років.

Назва села пов'язана з річкою Грузькою (Грузовкою), притокою Інгулу. Назвали так річку чумаки, один із шляхів яких пролягав від Новомиргорода через Мартоношу, Панчеве, Каніж, Володимирівку (ці поселення виникли на початку XVII

століття). Перед місциною, де тепер знаходиться Овсяниківка, шлях повертав до балки і звідти пролягав до річки, через яку в негоду складно було переправлятися (казали чумаки, що «поламалися на Грузькій-річці»). Брід був біля теперішньої шкільної водоканчки, далі дорога пролягала нижньою вулицею теперішнього IV району, біля колишньої восьмирічної школи повертала наліво і вела нагору до колишньої ферми (через гору, яку пізніше називали Тарасовою). Далі шлях

нишло 1769 року. Місцеві жителі приєднувалися до чумацьких валок, які йшли з Новомиргорода. В селі було більше 20 паровиць. По 2 – 3 паровиці мали заможні селяни Лопата, Раца, Чернявський.

До подорожі готувалися із зими: лагодили вози, відгодовували волів, запасалися харчами. Навесні, як тільки пробивалася трава, чумаки гуртувалися у валки. Ватажками валок були найдосвідченіші чоловіки. Ватажок визначав маршрут, місця ночівлі, приймав нові паровиці до валки, організував обо-

ішов до двох могилок (на одній з них стояла сторожова вежа), а звідти, не доходячи до теперішнього переїзду через залізницю, – повз Злодійську балку понад Інгулом.

Чумацтвом займалися селяни, козаки, міщани. Вони везли на Південь збіжжя, назад – сіль і рибу. Щоб займатися чумацтвом, треба було мати віз (мажу, паровицю) і хоча б пару волів. Багатії мали до десятка волів і маж. Бідніші наймалися до них погоничами.

У Грузькому чумацтво ви-

рону від татар, грабіжників, вовків. Валка розтягувалася на 100 метрів і більше.

Чумакування було престижним промислом, але небезпечним. Не один чумак загинув в бою з нападами.

У одній з валок, які йшли через Грузьке, навесні 1827 року був з батьком тринадцятилітній Тарас Шевченко. З його повісті «Наймичка» випливає, що їхня валка зупинялася на ночівлю біля річки Грузької.

У другій половині XIX століття чумацтво зникає.

Варто знати

Про договір довічного утримання

Багато літніх людей, які не спроможні самі забезпечувати власні потреби, змушені звертатися за допомогою до сторонніх осіб. Щоб уберегти від шахраїв та відчути захищеність, варто укласти договір довічного утримання.

Договір довічного утримання (догляду) – домовленість двох сторін, за якою одна сторона (відчужувач) передає у власність другій стороні (набувачеві) житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме або рухоме майно, яке має значну цінність, взаємного набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно. Договір довічного утримання вважається укладеним з моменту передання майна.

Для договору довічного утримання (догляду) передбачена обов'язкова письмова форма та нотаріальне посвідчення. Недотримання цієї вимоги тягне за собою визнання договору недійсним. Якщо предметом договору є нерухомість, то такий договір підлягає обов'язковій державній реєстрації.

При укладанні договору довічного утримання сторони повинні визначити всі види матеріального забезпечення, обсяг, способи та форми догляду, їх періодичність, якість та зміст, наприклад: вид і кількість харчування, медичне обслуговування – вид послуги медичного обслуговування, матеріальне забезпечення – чітко визначена грошова сума, черговість виплат грошових сум тощо.

У разі смерті відчужувача набувач зобов'язаний поховати його, навіть якщо це не було передбачено договором довічного утримання. Якщо частина майна відчужувача перейшла до його спадкоємців, витрати на його поховання мають бути справедливо розподілені між ними та набувачем.

Набувач вправі припинити договір тільки в тому випадку, коли через незалежні від нього обставини його майнове становище змінилося настільки, що він не в змоззі надавати відчужувачеві належне матеріальне забезпечення, обумовлене в договорі. У разі розірвання договору у зв'язку з неможливістю його подальшого виконання набувачем через підстави, що мають істотне значення, суд може зашити за набувачем право власності на частину майна, з урахуванням тривалості часу, протягом якого він належно виконував свої обов'язки за договором.

На стелажах – дбайливо розставлені жерстяні банки з-під «Нескафе», в яких чекають свого застосування різні болти, гайки, шайби. У пазах у дошках, прибитих до стін, – викрутки, молотки та інший інструмент, в основному слюсарний. На полицях – автозапчастини та інше добро, теж по-господарськи розставлене, а також музичний центр на три компакт-диски – мрія меломанів кінця 1990-х. У кутку – буржуйка, яка пашиє теплом. Поряд – столик і два стільці. На столику – електрочайник, банка розчинної кави, цукорниця та дві керамічні чашки. Посуд – чистісінький, як на кухні в домогосподарки-перфекціоністки.

Ремонтую і отримую від цього задоволення

– Каву будете? – питає мене Андрій Тринчук, хазяїн цього приміщення – гаража й слюсарної майстерні водночас (познайомитися з ним порадили його односельці: мовляв, Андрій – майстер на всі руки, ще й охоче ремонтує сусідам всяке електропричандаля).

Звісно ж, буду. Розмову з ним починаю з банального запитання – цікавлюся, тутешній він чи, можливо, приїхав у Володимирівку звідкись. Андрій розповідає, що родом із села в Тернопільській області, а у Володимирівці відтоді, як у другий клас школи пішов. Школярем пристрасився до різьби по дереву. Різці зробив сам, із старих напилків. І ніхто в цій справі не наставляв, ніхто не допомагав.

– Потім були скутери, так що мав чим займатися, – згадує молодий чоловік. – Інші – на дискотеці, а я – в гаражі. Ночі там проводив.

За словами Андрія Тринчука, після школи він навчався у професійному училищі № 9 в обласному центрі, потім подався в Київ – працювати на будівництві, підсобником.

– Чи важка робота? – перепитує. – М'яко сказано. Коли наставав вечір, продовжували працювати, під світло прожекторів. У туалет відлучалися потайки, щоб начальство не бачило. Майже не відпочивали. Такого графіка не кожен витримає. Але платили нам добре. Я відкладав на машину, заради цього й поїхав туди. Спочатку планував купити «Жигуля», потім захотілося чогось кращого.

– І що ж придбав? – питаю.

– «Джилі». Купили разом з Альоною, ми тоді вже поженилися. Вона гроші теж відкладала. Нині у нас «Мерседес», міні-вен.

– Чув від ваших односельців, що вона чудово водить авто.

– Альона раніше від мене й їздити навчилася, й «права» отримала. Її батько, нині покійний, вчив на «Таврії». А вона – мене. Те, що вмію їздити по місту, – на шістдесят відсотків її наука. Йі це дано – водити машину.

– Якщо не секрет, як ви знайшли одне одного?

– З другого класу за однією партою сиділи. Як школу закін-

чили, не бачилися довгенько. Потім якийсь приїхав з Києва, перетнувшись біля магазину. І по сьогодні разом. Дочка, Вікторія, уже в другий клас пішла.

– Андрію, машину сам ремонтуєш? – повертаюся до питання про слюсарські таланти Тринчука.

– Не все сам. Але в ходовій розберуся. Сам міняв колівал. І помпу. Я перед тим на станції подзвонив. Вони сказали: заміна помпи – дві тисячі. То я сам зробив, хоч і цілий день провозився.

– На станції можуть і напартачити?

– Кум забрав із станції машину, а в ній ліва фара, «габарит» і «стоп» не працюють. Одне ремонтували, інше зіпсували.

– Мені така робота подоба-

лею, курятиною та качатиною.

– Ну, припустимо, знайду в місті роботу, більш оплачувану, – міркує Тринчук. – А на дорогу стільки грошей піде!

– Я задоволений життям, – каже він далі. – Все в нас є, що треба. Головне, що всі здорові.

– У тебе в гаражі – порядок, – висловлюю цілком щирий комплімент. – Мабуть, тут багато часу проводиш. А як дружина ставиться до цього?

– Зимою багато часу тут проводжу. Жінка адекватно ставиться. Її покійний батько, Віктор Григорович, теж любив це діло – майструвати. Наприклад, я бачив зроблений ним радіоприймач, корпус якого – посудина з-під дезодоранта. Віктор Григорович помер давно, я ще малий

пив. Раз налив п'ять крапель, щоб узнати, яка вона на смак. Покуштував, не сподобалося.

– Мабуть, тебе вважають диваком.

– Я біла ворона ще з юності. Ми, хлопці, збиралися біля колодязя, була чвертка, закуска – яблуко. Тільки я не пив. Але пиво люблю, з рибкою чи шашличком посмакувати. А не так, як дехто, – купити дволітрову пляшку і ходити з нею селом.

– Як же з тобою розраховуються ті, кому ремонтуєш прилади? – допитуюся.

– За дрібну роботу – замінити розетку чи вимикач в хаті – нічого не треба мені платити. Якщо доводиться поїхати в місто, купити якусь деталь, – плата за роботу символічна. Знаю,

«Бачу в селі прогрес, мене це радує»

ється, – продовжує Андрій. – Зараз ремонтую бензопилу й отримую від цього задоволення.

– А до якої роботи не лежить душа?

– Штукатурити не люблю. Це для мене – каторга.

Коли йому вихваляють життя в місті...

Далі з'ясовую, що мій співрозмовник працює сторожем у школі.

– Перевага тут у тому, що вдень – вільний, – каже Андрій. – А вдома роботи вистачає.

За його словами, знайомі, які із села в місто перебралися, іноді кажуть йому зверхньо: в місті – так класно, що в тому селі робиш? Він на такі закиди реагує спокійно. Бо переконаний: хизуватися тим, що в місті проживаєш, – дурниця. Тим паче, що ті його знайомі регулярно пруть у місто торби з картоплею, цибу-

був тоді. А мій кум добре його знав. І мій вітчим, нині покійний, дружив з ним. Кажуть, Віктор Григорович позитивний чоловік був. Веселий, усміхався завжди, хоч і хворів. Любив пошуткувати, анекдот розказати. І малювати вмів. Дивіться, це – портрет моєї жінки, – Андрій показує на стіну, де висить невеличкий мальований портрет Олени Тринчук, вчительки володимирівського корпусу ліцею «Нова школа». – Коли він малював оце, вона маленькою була.

Я дивуюся:

– Але ж на портреті Олена – доросла. Як він вгадав, якою стане?

– Кажу як є, – відповідає Андрій.

– Чув, ти лагодиш сусідам електроприлади. А чим береш – самогоном? – жартую.

– Я не п'ю горілки. За тридцять два роки й ста грамів не ви-

які в пенсіонерів доходи. Часто мені дають шоколадку – для дочки.

– Дочку привчаєте до порядку?

– У мене два правила. Перше: всяку роботу треба виконувати добре, не тям-ляп. Друге: у всьому має бути порядок. І дочку привчаємо до порядку. Правда, її більше жінка виховує, ніж я.

– А оцю машинерію уже випробував? Скільки коштує? – показую на мотоблок, який стоїть у гаражі.

– Копав картоплю уже мотоблоком. А до того – підгортав. З мотоблоком – легше. А коштує п'ятнадцять тисяч.

«А якщо я не прибратиму біля себе?»

Відчуваючи, що вже втомив Андрія запитаннями про нього, цікавлюся, чи помітив він позитивні зміни в селі відтоді, як утворилася Катеринівська ОТГ.

– Я в політику не ліз і не лізу, – відповів Тринчук. – Балачок про політику не люблю. Але бачу в селі прогрес, мене це радує. Маю на увазі ремонти приміщень, асфальтування, освітлення вулиць. Ось інтернет швидкісний проведено. Ми теж підключилися.

– Ще й сміття безплатно приймає комунальне підприємство, а його працівник підтримує благоустрій у селі, – доповнює Андрія.

– Це Іван Скрипка. Він прибирає, косить. У декого – біля хвіртки. А треба було б сказати господареві, щоб сам це зробив. Бо й я можу не прибирати біля себе, не косити бур'яни, чекати Івана, щоб прибрал, скосив.

Правильним вважає Андрій Тринчук рішення Катеринівської сільської ради не брати з населення плату за приймання побутових відходів. За його словами, людей треба спочатку привчити до цивілізованого поводження з відходами, а потім встановлювати плату.

– Інакше понесуть сміття в посадку чи палитимуть. А я смітєвозом задоволений. Стабільно щотижня два пакети виносимо, – сказав.

Дякую йому за розмову, за каву. Я задоволений, що познайомився з таким хорошим молодим чоловіком.

Віктор КРУПСЬКИЙ

На знімку: Андрій Тринчук у гаражі-майстерні; портрет Олени Тринчук, намальований її батьком.

Як отримати хірургічну допомогу безоплатно

Національна служба здоров'я України (НСЗУ) за надання хірургічних послуг пацієнтам у квітні-вересні нинішнього року виплатила медзакладам, з якими підписано контракт, 5,5 млрд грн. Це свідчить про те, що хірургічна допомога в нашій країні є безоплатною.

До безоплатного пакету хірургічної допомоги в стаціонарі медзакладу включено: проведення хірургічної операції з забезпеченням анестезії; інструментальні та лабораторні обстеження, включаючи патоморфологічні; післяопераційний моніторинг пацієнта, знеболення та подальша медикаментозна терапія; цілодобовий лікарський та медсестринський догляд; ме-

дична реабілітація в гострому періоді для запобігання виникнення післяопераційних ускладнень; ліки з Нацпереліку основних лікарських засобів та витратні матеріали;

харчування в стаціонарних умовах.

Окрім того, пацієнту надаються безоплатно ліки та медичні вироби, які заклад отримує через централізовані держзакупівлі. Інформація про наявність відповідних ліків в конкретній лікарні має бути розміщена на інформаційній дошці в лікарні та офіційному веб-сайті медзакладу, а також органу місцевої влади.

Щоб отримати хірургічну допомогу безоплатно, пацієнту необхідно:

- отримати направлення свого лікаря, з яким укладено декларацію, або лікувального лікаря, та звернутись до обраного медзакладу;

- в разі невідкладного стану пацієнт може звернутись до лікарні без направлення, або викликати «швидку» за номером 103, яка за необхідності доставить його до медзакладу. НСЗУ наголошує, що медична допомога пацієнту у невідкладному стані надається безоплатно без жодних додаткових умов – без направлення і без декларації з лікарем.

Пацієнт може звернутись за хірургічною допомогою до будь-якого з понад 800 медзакладів, з якими НСЗУ уклала договір на надання таких послуг, незалежно від свого місця проживання чи реєстрації. Ці послуги для пацієнта будуть безоплатними.

Катерина Французан:

А могла б у Полтаві залишитися...

Її старенька хата, зігріта бабиним літом, всміхається до мене маленькими вікнами. Всміхаються й помаранчевого кольору гарбузи, складені в купу посеред двору. Схоже, все тут радіє можливості нагрітися перед неминучими холодами.

Катерина Аркадіївна Французан, яка мешкає на цьому обійсті вже півстоліття, почувши, чого завітав до неї кореспондент, запрошує під грушу. Там маленький столик, накритий скатеркою, лави. До нас приєднується її дорослий онук Сергій. Інколи він допомагає бабі, коли треба щось уточнити.

Народилася моя співрозмовниця одразу по війні в місті Полярному Мурманської області.

— Мама, родом з Курська, перед війною завербувалася на Північ, — розповідає Катерина Аркадіївна. — Потрапила до Полярного, де разом з такими ж, як і сама, дівчатами будувала оборонні об'єкти. Коли почалася війна, всіх дівчат евакуювали до Ленінграда, а її залишили, бо вона захворіла. В сорок п'ятому познайомилася з військовим, а через рік народилася я. Потім з'ясувалося, що в того військового є сім'я в Білорусії, й мама порвала з ним стосунки.

— А ви як опинилися в Україні? — запитую.

— О, це цікава історія, — відповідає, всміхаючись. — Хлопці з тутешніх хуторів служили в Полярному, й один з них, дізнавшись, що мама українка, почав підбивати клинці до неї. Вона йому: «В мене дитина», а він відповідає: «Нічого, що дитина». Побралися. Потім у мене з'явилися сестра й брат. Сестра працює лікарем у Димитровому, а брат уже пенсі-

онер, в Кременчуку живе.

У п'ятдесят першому переїхали до Крупського. Тоді це був Хмельівський район, а сьогодні — Новомиргородський. Там я ходила до школи.

— Ваш справжній батько не давав про себе знати?

— Ні. Та й до закінчення школи я про нього нічого не знала, думала, що мій батько Павло Васильович Грузденко. Все з'ясувалося, коли в школі попросили принести метрику, щоб виписати атестат. Запитую в мами, де моя метрика, а вона:

Полтави на фізмат вступати. Письмовий екзамен здали, а на усному завалилася. Пішла вчитися на прядильницю. В технікум навіть вступила. Може й досі жила б у Полтаві, та ще коли в селі була й матері на фермі допомагала, познайомилася з ветфельдшером, якого в колгосп після навчання прислали. Зустрілися кілька разів, і його в армію призвали, а я поїхала вступати. За два роки написали одне одному двісті п'ятдесят листів. Потім він приїхав до мене. Побралися. Через рік мені народжувати, а квартири немає, ну й подалися

Приїхали до нас Новий рік стрічати брат з дружиною, сестра з чоловіком. Просиділи за спогадами до четвертої ранку, а о шостій мені вже на роботу. Прилягла на дві години й прокинулася аж о восьмій. Та такого ж зі мною ніколи не було! Накинула на себе лахи й біжу на ферму. Коли це завгар Василь Зороляк машиною наздоганяє. Він теж запізнився, а має молоко на другу ферму везти. Приїхали. Корови вже видосні, молоко чекає. Важити й робити аналіз немає коли, і я написала в накладній: «З МТФ №1 на МТФ №2 молоко через Зороляка: 454 кілограми, 3,4 процента жирність». Даю накладну: «Ідьте». А вантажник: «І що ми скажемо там приймальниці?» Зороляк йому: «Поїхали». А Ліда все перевірила й каже їм: «От Катя молодець: 454 кілограми й 3,4 жирність, як і в накладній написана». Зі сміху хлопці на сніг попадали. Ліда: «А що ж я таке смішне сказала?» Вони їй: «Та Катерина молоко не важила й жирність не визначала!» Увечері запитую Зороляка: «Сильно тобі перепало?». А він: «Знаєш, та тобі треба в області бухгалтером робити!»

У сімдесят вона тяжко захворіла.

— Треба було операцію робити, а потім і хіміотерапію проходити, то Віктор Михайлович (Яцканич, керівник підприємства «Олексіївське». — Авт.), велике йому спасибі, дав гроші. І, як бачите, ще живу. І внук зі мною.

— Слухається вас?

— Аяке. Оті гарбузи (показує на купу помаранчевих гарбузів) сам з городу переніс.

Тут до нас долучається коза на кличку Мася. Мене попереджають: з характером, може й ударити. Але ні, стоїть, принохується.

— Нікого чужого в двір не пускає, — каже Сергій. — А ще вона сигарети любить.

— Невже вона курить? — дивуюся.

— Та ні, — відповідає хлопець. — Вона їх їсть. Коли введемо на вулиці, то вона жодного курця не пропустить — ходить навколо нього, аж поки той сигарекою не пригостить. Якщо курець замешкається й не піде швидко, Мася може ще одну сигарету випросити.

— Раніше ми тримали й корову, й свиней, а тепер тільки козу, — додає Катерина Аркадіївна.

Вона обіймає свою Масю, і я в цей момент встигаю зробити знімок...

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

«Сідай пиши листа в Полярний, щоб вислали». Написала. Хотіла віднести на пошту. А мама сказала, що сама віднесе. Їй треба було написати моє справжнє прізвище. Коли ж метрику прислали, я прочитала й здивувалася: як можна було так помилитися? А мама мені пояснила, що таке моє прізвище й батько в мене інший. Його я не розшукувала. Але одного разу, коли мені було вже двадцять років, приснився в генеральській формі. Мабуть, до генерала дослужився.

Після школи поїхала з подружкою до

до мами в Крупське. Потім — в Аврамівку. З Аврамівки — сюди, в Олексіївку. Бо тут ветфельдшер потрібен був. Купили цю хату.

Чоловік працював ветфельдшером. А вона — лаборантом-обліковцем на фермі.

— Голова колгоспу попросив на двадцять днів, поки знайдуть когось на це місце, а вийшло, що на двадцять два роки, — розповідає Катерина Аркадіївна далі. — Це була робота без вихідних, навіть у свята треба було йти на ферму. А одного разу таки трапився зі мною казус (сміється).

Перемоги «Кристалу»

У другому колі футбольного чемпіонату, організованого Соколівською ОТГ, з рахунком 2:0 на користь володимирівського «Кристалу» завершилася його зустріч з клинцівською командою. Голи забив І. Криворот та В. Кочубей.

Ще раніше у другому колі чемпіонату Соколівської ОТГ з міні-футболу, присвяченого захисникам України, «Кристал»

здобув перемогу в матчі із соколівською командою «Скіф». Рахунок — 5:3. З володимирівців відзначилися Ю. Сидоренко (3 голи), М. Сандул та Р. Лапін.

У поединку з вишняківською командою теж переміг «Кристал», рахунок — 5:4. З володимирівських футболістів відзначилися Р. Лапін (забив 2 голи) та Ю. Сидоренко (3).

Ваше здоров'я

Найкорисніші продукти для печінки

Печінка очищає організм і пропускає через себе 500 літрів крові щодня. Для детоксикації цей орган використовує ті речовини, які отримує з їжею — амінокислоти, вітаміни, мінерали та інші. Її недарма називають хімічною лабораторією організму.

Щоб печінка служила повноцінно, важливо уникати певних продуктів.

1. Алкоголь. Його не без підстав називають гепатотоксичною отрутою. Важлива кількість прийнятого алкоголю і вік людини. Безпечна доза алкоголю дуже мала. Наприклад, для міцного алкоголю це 2-3 столові ложки на день.

2. Жир. Надлишок жирів, причому як тваринного, так і рослинного походження, шкідливий для печінки. Заберіть з харчування продукти, які містять трансжири.

3. Глюкоза, фруктоза і сахароза в надмірній кількості. Надлишок цих вуглеводів при-

зводить до зниження детоксикаційних можливостей печінки і відкладення жиру в її клітинах.

Що важливо для печінки?

► Достатнє споживання білка. Дефіцит білка в раціоні призводить до посиленого відкладення в печінці жиру, зниження всіх її функцій.

► Лецитин. Він стимулює жовчовиділення, перешкоджає утворенню жовчних каменів, сприяє

нейтралізації токсичних речовин, підтримує регенерацію клітин печінки. Добова потреба в лецитині дорослої людини — 5-7 г. Лідером за його змістом жовток яєць. Також є в м'ясі, ікрі риб, соняшни-

ковому насінні, вівсяній і гречаній крупах.

► Овочі, цільні крупи і фрукти. Вони добре джерело антиоксидантів, вітамінів, які захищають клітини печінки, впливають на знешкоджуючу функцію. А також містять харчові волокна, особливо пектини, які збирають на себе надлишки жовчних кислот, холестерину і стимулюють роботу печінки. Потрібно в кожен прийом їжі включати овочі та / або фрукти, звичайно з переважанням овочів. Вони повинні становити половину кожного прийому їжі. Зелені листові овочі рекомендують особливо.

► Вода. Вона підтримує процеси детоксикації і полегшує виведення токсинів з організму. Слідкуйте за водним режимом.

► Режим харчування. Він важливий для активної роботи печінки, нормальної жовчотворючої та жовчовивідної функцій. Порушення режиму, тривалі проміжки між прийомом їжі, переїдання, особливо у вечірній час, призведуть до збою в роботі печінки.